

da bi se tudi v teh krajih uvedel običaj, kot je drugje. Drugod starši odstopijo celotno posestvo enemu otroku, ki potem v denarju izplača ostale. Ko starši umro, ni nobene »svaje« in otroci dajo mrtvim staršem mir. Tako je na »Ravenskem« in tam ni takih siromakov kot tu na »Dolinskem«. Tam starši ne silijo svojih otrok že z 18. in 20. letom v zakon. Tu se dekleta poročijo z 18—22 leti. Dekletu, ki je staro 25 let, pravijo, da je že »stara«. Mladina naj bi najprvo premislila, kako bo živela, in potem šele naj gre v zakonski jarem. Torej kako bomo delili: kakor delajo tu na Dolinskem, ali kakor oni na Ravenskem? Tukaj je zemlje premalo in če bi tudi kdo imel veliko denarja, si zemlje ne more kupiti. Ko bi naši sezonski delavci imeli kje dela in dobrega plačila, bi bilo naši Krajini zelo pomagano. Izseljevati se ne vemo kam. S tem problemom se bodo morali pečati naši merodajni krogi. Če kdo kaj pametnega ve povedati, pa naj napiše v »Slovenskega gospodarja«!

Martjanci. Kr. banska uprava je na prošnjo našega selekcijskega društva odobrila prireditve pletarskega tečaja kmetijske šole v Rakičanu od 2. do 31. januarja. Za tečaj se je prijavilo 30 učencev.

*

DRUŠTVENE VESTI

Ob dveh časopisnih obletnicah.

Na dan sv. Treh kraljev leta 1835 je izšla prva številka »Novin Hrvatskih«, ki jih je urejeval in izdajal znani hrvatski rodoljub in voditelj ilirskega-jugoslovenskega pokreta dr. Ljudevit Gaj. Bile so to prve hrvatske novine, ki so kmalu bile preimenovane v »Ilirske Novine«. Tega velepomembnega Gajeva dela, ki spada med najvažnejše dogodke v naši novejši kulturni in po-

Razgovor:

»Zakaj pa nisi že plačal naročnine?« — Tako je vprašal Janez svojega sosedu.

»Vidiš, pa sem res pozabil! Pa sem bral pravilnik, da mora biti naročnina plačana tekom januarja 1935. Sicer nisem zavarovan.«

»Vaš sosed Jurij je lani pogorel, sem ga tudi v januarju pravočasno spomnil, da naj plača, pa je odlašal in — pozabil. Marca se je sicer zguncal, toda med zavarovanec ni več prišel. Veš, da je poleti pogorel, toda zavarovalnine »Slovenskega gospodarja« ni dobil!«

»Prav imaš, najbolje je, kar danes plačati! Samo položnico sem izgubil.«

»Na pošti dobiš drugo, napiši na njo: »Uprava Slovenskega gospodarja v Mariboru št. 10.603« pa pošlji!«

»Bom!«

»Prav imaš!«

litični zgodovini ter je tudi imelo velik vpliv na razvoj narodne zavesti med Slovenci, niso mogli zatreti protivniki Jugoslovanov z vsemi svojimi nakalami in nasilnostmi. Gajeva ideja je ostala ter se uresničila v političnem oziru po svetovni vojni z ustanovitvijo jugoslovenske države. Tekom časa so kajpada Gajeve »Novine« izgubile svoj prvotni namen in pomen. Sedaj izhajajo kot »Narodne Novine«. Stoletnica prvega hrvatskega časopisa je vredna, da jo zabeležimo kot zgodovinski spomin na tiste razvojne sile, ki so končno dovedle Slovence in Hrvate v skupno narodno državo s Srbi.

Omembe vredna je tudi obletnica nekega drugega časopisa, ki je starejši in ni jugoslovanski. To je 150letnica veli-

kega angleškega lista »Times«, ki je začel izhajati 1. januarja leta 1785. Njegov ustanovitelj je John Walter, bivši trgovec s premogom, ki je po polomu svojega trgovskega podjetja ustanovil tiskarniško podjetje, katero je pred 150 leti začelo izdajati majhen časnik na 4 straneh. Kot geslo mu je ustanovitelj določil: »Ljubezen do resnice, spoštovanje duhovnih vrednot, veselje do svobode ter delo za rast in ugled domovine.« Izvršujoč to geslo je list rasel od leta do leta ter se dvignil do višine najuglednejšega angleškega in svetovnega lista. List je ne samo zrcalo, marveč vodnik javnega mnenja n. Angleskem in priznan sodnik svetovnega javnega mnenja. K tej vodilni vlogi ga usposablja njegova zgodovina, ki spričuje njegovo dejansko ljubezen do resnice in pravice, za katero se je vedno potegoval, svoboden vsakega hlapčevanja, poslušen samo svoji vesti.

Ko omenjamo ti dve važni časopisni obletnici, pridružujmo se čestitkam, ki so bile tem povodom sporočene, bi dostavili naslednjo pripombo: Naš list ne obhaja 150letnice, še 100letnice ne, stojimo pred 70letnico »Slovenskega gospodarja«. Naša zgodovina pa spričuje delovanje lista, ki je bilo vedno usmerjeno v vzbujanje narodne zavesti med slovenskim ljudstvom in ki so ga zmiraj vodile kot gonilna sila štiri ideje: ljubezen do resnice, spoštovanje duhovnih vrednot, veselje do svobode in delo za rast in ugled domovine. Tak list zasluži vsestransko podporo vsega slovenskega ljudstva. Širimo »Slovenskega gospodarja« ter agitirajmo zanj!

*

Ljutomer. Nikar ne pozabi, da ima to nedeljo, dne 20. januarja »Ljudska čitalnica« svoj letni občni zbor v dvoran Katoliškega doma, in sicer po osmi sveti maši predpoldne. To je tvoje prosvetno društvo, fant in dekle. Pridi, če tudi še nisi vpisan kot član. Se boš ob tej priliki vpisal. Pridi, da boš videl uspehe našega enoletnega prosvetnega dela, ki jih bodo društvo razgrnilo pred teboj v poročilih do-

pod senčno hruško, kjer je tuhtal, kako bo zaslužil pri trajbi pur ter pri »švercu« z živino, tobakom in »soljo.

Zagorci sami pravijo, da je Hrvat ob Sotli preponosen, da bi natikal žive žabe na šibe in vabil rake.

V dolgi dobi preplave obsotlskih krajev z raki so se mastili Obsotlčani s slastnimi raki vsak večer. Velike sklede so se kadile po večerih na kmečkih mizah in vsi so pridno luščili rdeče kuhane rake. Celo sejmarji so jemali seboj na sejme v žepih kuhane rake in istotako deca v šolo mesto kruha.

Nekaj povsem tujega je bil rak na mizi Zagorcu!

Med Hrvati rakarstvo ni niti poganjalo, kaj šele cvetelo in dajalo komu zaslužek. Če bi se bil udomačil lov na rake tudi med Hrvati, bi bilo došlo bogznaj kolikokrat in do kako hudih krvavih ter smrtnih obračunov radi dobičkanosti rakarstva.

Zagorci so slovenskim rakarskim lenuhom tu in tam malo ponagajali, a do resnih sporov ni došlo ali iz zagorske zanikarnosti ter brezbriznosti, ali iz bratske popustljivosti? Odgovor na to vprašanje je še danes odprt in nepojasnjen.

Štajerski rakarji na drugi strani Sotle konkurence niso imeli in radi tega so se veselili dobička sami. Bogastvo na rakihi ni kršilo miru ter sloge med Štajerci in Hrvati.

V mesecih lova na rake rakarji niso bili pod domačim krovom. Spali so ali na prostem ali po šupah ter listnjakih vasi ter hiš ob vodah. Kosilo so si kuhali ter cvrli sami. Le ob nedeljah in praznikih, katere so v obče praznovali, so posečali kar v celih gručah krčme, kjer so pili, se mastili s pečenko, rajali ter razgrajali, plačevali pa v gotovini, dokler je trajala sezona. Ko je bil na jesen končan lov, so se razlezli in porazgubili po svojih krčmah ter bajtah in otepali na zimo ter zgodnjo pomlad radi sezonske lahkomišelnosti in zapravljenosti pomanjkanje.

Lapuhov Vinko je tudi živel po načinu tovarišev. Sam si je kuhal, pač pa je imel streho ter ležišče in praznično zabavo pri eni hiši.

V vasi Kraljevec na hrvaški strani je v dobi naše povesti točil »neograničeno vino in rakijo« že starejši Šandor Katič. Žena mu je bila iz Gregorevc na Bi-

vjih psov in medvedov. A kaj pomeni teh 3000 žrtev v primeri s 24 tisoč osebami, ki so podlegle kajdemu piku.

Kače izpraznilo celo vas.

V Indiji v bližini Mersine so napadle leta 1933 v poletju kače turško vas v tisočih in tisočih. Golazen se ni zmenila za nobeno nevarnost ali obrambo, ampak so udirale z vso srditostjo skozi okna hiš. Prebivalstvo je bilo prisiljeno, da je zapustilo naselbino v divjem begu.

Zmotil se je.

Nekega 60letnega možakarja so za razne žaluge izvolili častnim občanom. Par dni za

sedanjih odbornikov. Pride tudi gospod dr. J. Hohnjec iz Maribora, ki bo govoril o važnosti prosvetnega dela na deželi. Imamo že nad 300 članov. Naš cilj je, združiti v društvu vso odraslo mladino in ji na sestankih in s knjižnico nuditi potrebne izobrazbe in poštene zabave. Članarina je malenkostna, 6 Din za celo leto. Pridita oba s prijateljem.

Videm ob Savi. Po krajšem odmoru bo Kat. slovensko prosvetno društvo na Vidmu zopet nastopilo v javnosti s predstavo »Ribičeva hči«, ki jo bo proizvajalo v domači prosvetni

dvorani na Vidmu prihodnjo nedeljo dne 20. januarja, popoldne ob 15. uri. Kot posebnost bo to pot prvič nastopil v javnosti pevski odsek prosvetnega društva. Je to krepek moški zbor, ki šteje v svojem početku okrog 30 svežih moških moči. Pred predstavo in med predstavo bo proizvajal pod vodstvom g. kaplana, absolventa zagrebške glasbene akademije, najtežje komade naših narodnih pesmi. Predstava se ne bo ponavljala, zato vabimo vse prijatelje katoliške prosvete na sv. denje prihodnjo nedeljo!

Št. Peter pri Mariboru. V petek dne 11. t. m. je umrl 67letni Jernej Domitar, posestnik iz Stamberga ter je bil naslednji ponedeljek pokopan na župnijskem pokopališču na Gorci. — Plačevalci zemljarine se opozarjajo, da rok za vložitev prijav za znižanje dopolnilnega davka zemljarine poteče s koncem januarja. Dopolnilni davek se zniža, če se davčni zavezanec havi izključno s poljedelstvom (kmetijstvom), da obdeluje posestvo sam ali s člani svoje rodbine in da rodbina takšnega zavezanca šteje več kot pet članov. Prijavo je vložiti na uradnem obrazcu, ki se dobi pri občinskem uradu. — Snega imamo dovolj ter je tako tudi mati zemlja, ki nas vse redi, dobila svojo odejo, da se odpočije in z njo tudi kmet, ki jo težko obdeluje.

Sv. Marjeta ob Pesnici. V torek dne 8. t. m. smo pri Sv. Marjeti spremljali k večnemu počitku 82letnega posestnika Ivana Čep iz Vukovja. Rajni je bil v Slovenskih goricah znan kot odličen predstavnik našega kmetijskega in slovenskega gibanja v zadnjih desetletjih. Čep je celih 35 let županoval v lepi občini Vukovje in je bil izboren gospodar ne samo na svoji domačiji, ampak je tudi občini s skoro brezplačnim uradovanjem prihranil lepe tisočake. V starih časih je bil Čep navadno volilni mož, ko so se vršile volitve državnih in deželnih poslancev se ustmeno. Vedno je glasoval za slovenskega in katoliškega kandidata, dasiravno

so ga mariborski »purgarji« zaradi tega hudo prijemali. Ko se je ustanovila Slov. Kmetijska Zveza in pozneje Slovenska Ljudska Stranka, je bil Čep za župnijo Sv. Marjeta eden glavnih njenih pobornikov. Čep se je udeleževal v Mariboru in okolici vseh narodnih pokretov ter ni manjkal na nobenem zborovanju, ki je bilo prirejeno za okrepitev slovenske, krščanske in kmetijske misli. Čep je bil takorekoč samouk, vendar pa za kmetijske razmere visoko inteligenten ter posebno nadarjen. Kar je Čep povedal, to je veljalo v domači župniji kot pravilo za naše može in mladeniče. Bil je tudi velik dobrotnik Cerkev ter je prvi prispeval večji znesek za nove zvonove. Več let je bil tudi predsednik krajevnega šolskega sveta in se je posebno izkazal kot velik prijatelj šole. V srečnem zakonu je živel nad 50 let ter je tudi vse otroke dobro preskrbel. »Slovenski gospodar« nad 50 let neprehoma zahaja v Čepovo hišo. V mladih letih je Čep tudi pridno dopisoval v ta list. Skoro celo življenje ni bil nikdar prav bolan, le zadnje mesece ga je bolezen hudo pritisnila na postelj. Umrl je na Kraljevo, sprevidel svetotajstvo. Omenjamo še, da je Čep dosegel radi svojega kremenitega značaja in plodnostnega delovanja v prid ljudstva visoko odlikovanje vladarjevo, red Svetega Save. Pogreb tega izrednega moža se je vršil dne 8. januarja v kljub sneženemu metežu ob zelo številni udeležbi pod vodstvom domačega župnika konz. svetnika Frangeža, ki mu je na grobu govoril kot možu-poštenjaku ganljivo slovo. Poslovil se je od njega tudi domači g. šolski upravitelj. Vauda ter marješki pevski zbor. Naj bo zvestemu slovenskemu in katoliškemu možu domača zemljica lahka!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V naši župniji je bilo lani rojenih 77, umrlo je 48, poročenih je bilo 17 parov, 22.430 sv. obhajil. V 10 letih je bilo rojenih 757 otrok, umrlo pa je 597 ljudi, torej znaša desetletni prirastek 250 ljudi, kar priča, da je naša župnija zdrava in napredovanje ljudstva normalno. — Mohorjeva družba šteje pri nas 176 udov, smo torej na prvem mestu v dekaniji, isto velja glede naročnikov »Slovenskega gospodarja«, ki jih je bilo dostej 218. Naj bi ostalo tudi v bodoče tako, če tudi z veliko težavo zbiramo naročnino. — Zapadli sneg je ustavil lomljenje kamena za novo cesto, sedaj pa se bo pričela vožnja kamenja. Letos se bo treba potlakati blizu 3 km ceste, da bo proga Sv. Benedikt — Lomanoše gotova. Gradnja ceste se bo nadaljevala, da se bo zvezala po najkrajši progi z banovinsko cesto Sv. Lenart — Maribor. Za nadaljevanje obstoje trije načrti: prvi naravnost Sv. Benedikt — Sp. Zrjavce — Sv. Lenart, drugi Zanjak — Spodnja Zrjavce — Sv. Lenart in tretji Obrat — Sveta Trojica — Spodnji Potič. Kateri bo obveljal, bo odločila komisija. — V nedeljo dne 30. dec. je imela svoj občni zbor naša Sadjarska podružnica, ki je štela v starem letu 30 udov. Ob tej priliki je zanimivo predaval banski svetnik g. Vladimir Kureš o letošnji sadni trgovini, o združni organizaciji sadjarjev in o

tem je mož šel po svojih opravkih in ker se je utrudil, je sedel pod lipo, da si odpočije. In kmalu pride mimo županova hči in se prikloni, takoj za njo je šel neki trgovec, ki se je odkril, ko je prišel mimo. Nazadnje je še prišla žena občinskega sluga, ki se je tudi pripognila globoko. Možakar je vstal ter dejal s ponosom: »Vse eno je nekaj lepega biti častni občan, vse te spoštuje.« — V tem hipu se je ozrl ter videl na lopi pribito sveto razpelo.

Nov zob v 102. letu starosti.

V kraju Piatra-Neam na Romunskem živi nek 102letni Turek, ki je kljub svoji dobi še čil

zeljskem in mu je podarila sina Miška, ki je bil radi padca iz zibelke pohabljen ter slaboumen, in hčerko Veroniko. Krčmar Katič je bil premožen na posesti, je trgoval z živino in tudi njegova gostilna je bila obiskana dobro, ker je točil boljša štajerska vina.

Pri Katičevih je bil fant kakor Lapuhov Vinko dobrodošel v vsakem oziru. Kar je potrošil, je plačal pošteno in povrh je še prijel ob prostem času in za slučaj sile rad za vsako delo in pomagal, kakor bi spadal k družini. Da uslužnega korenjaka ni gonil nikdo na zimo izpod krova, je samoobsebi umljivo. Pri gospodarstvu, kakor je bilo Katičevo, je tudi v zimi dovolj posla.

Vinko je bil preskrbljen ter zaposlen skozi celo leto in to ga je še posebno odlikovalo pred vsemi ostalimi rakarji.

Da je bil zastavni štajerc Katičevim mnogo — veliko več nego navaden prihajač, je bila vzrok Hrvatova edinka — Veronika.

Je že tako na tem božjem in ljubem svetu, da fantje preveč zapeljivo zasledujejo dekleta s pogledi in da se medsebojna srečanja z očmi vnamejo v mladostno — ljubezen!

Vinko in Veronika sta se spočetka samo rada videla in sta le malo govorila. Samoposebi je prišlo, da se je rakar večkrat vračal z lova, nego je bilo potrebno in Veroniki je plesalo srcece, če je zagledala na dvorišču fanta, katerega je vzljubila, da ni znala kedaj.

Vinko ni razodeval Veroniki ljubezni v besedah in prisegah, obdelovale in zasajale so vrt njune mladostne ljubavi oči, ki tolikokrat dopovejo več in lepše nego vsi dolgovezni besedni romani.

Vinko in Veronika sta bila že koj po prvi presoji nepristranskega opazovalca par, kakor ga je dobiti le po gredah podeželske telesne lepote in srčne nepokvarjenosti.

Ni duhtel samo Vinko po čedni postavi, zapeljivem pogledu in »kravžastih« laseh! Tudi Veronika je bila nalahno rdečih lic, zametno mehkega pogleda in po vzorcu vseh Gregorevčank vitko-visoke postave, da je ni nadkriljeval Vinko niti za pol palca.

Kaj bi kramal na dolgo ter široko z božnjaj kolikokrat do zadnjega kotička popisano in naslikano prvo ljubeznijo, ki je najlepša, dokler je znana le dve-